

DIDAKTICKÝ TEST

Počet úloh: 28

Maximální bodové hodnocení: 50 bodů

Povolené pomůcky: psací potřeby

Tento dokument obsahuje zdůvodnění správných řešení jednotlivých úloh didaktického testu.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 1–4

(1) Docela dole ve sklepe
žil jednou jeden myš.
Kdekdo mu kladl za **vinu**,
že z hladu kradl slaninu
a že měl v domě skrýš.

Tu paní domu rozhodla
a nastražila jed
a myš udělal blbinu,
že otrávenou slaninu
na **posezení** sněd.

A chlatal z každé stoky
a oči pouлил hned,
podivné dělal skoky,
to protože sněd ten jed.

(2) Zkrátka to, co on vyváděl,
by jiní nesvedli
a myši, když ho viděly,
tak chuděry si myslely,
že ten myš
je nejspíš
láskou posedlý.

Laskavě si povšimněte,
říkám vám to předem,
jak si jeden snadno splete
lásku s prudkým jedem.

Ten myš v posledním tažení
pad na zem zčistajasna
a myši na něj koukaly
a roztouženě šeptaly,
jak je ta láska krásná.

(Vzhledem k povaze jedné z úloh není zdroj výchozího textu uveden.)

max. 2 body

1 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda odpovídá výchozímu textu (A), nebo ne (N).

	A	N
1.1 Jde o ukázkou uměleckého textu.	☒	☐
1.2 První sloka první části textu se skládá ze dvou šestislabičných a tří osmislabičných veršů.	☒	☐
1.3 V každé sloce první části textu se vyskytuje alespoň jeden verš, který se rýmuje s veršem bezprostředně následujícím.	☐	☒
1.4 V poslední sloce druhé části textu se vyskytuje přirovnání.	☐	☒

Zdůvodnění

- 1.1 – pravdivé tvrzení → text má především funkci estetickou, jazykové prostředky zde užitě jsou příznačné pro umělecký text
- 1.2 – pravdivé tvrzení → první sloka se skládá ze dvou šestislabičných veršů (*žil jednou jeden myš; a že měl v domě skrýš*) a tří osmislabičných veršů (*docela dole ve sklepe; kdekdo mu kladl za vinu; že z hladu kradl slaninu*)
- 1.3 – nepravdivé tvrzení → ve třetí sloce první části textu se žádný verš nerýmuje s veršem bezprostředně následujícím, rýmuje se pouze první verš se třetím veršem (*a chlatal z každé stoky – podivné dělal skoky*) a druhý verš se čtvrtým veršem (*a oči pouлил hned – to protože sněd ten jed*)
- 1.4 – nepravdivé tvrzení → v poslední sloce se žádné přirovnání nevyskytuje, slovo *jak* užitě v posledním verši pouze připojuje větu vedlejší, tento verš vyjadřuje, co si myši šeptaly, nic se k ničemu nepřirovnává (*šeptaly, jak je ta láska krásná*)

2

2.1 Napište spisovné podstatné jméno, které je v 1. pádě čísla jednotného dvouslabičné, je příbuzné se slovem ŠEPTAT a skloňuje se podle vzoru HRAD.

2.2 Napište spisovné podstatné jméno, které je v 1. pádě čísla jednotného tříslabičné, je příbuzné se slovem ZEM a skloňuje se podle vzoru STAVENÍ.

(Slova *šeptat* a *zem* pocházejí z výchozího textu, správná odpověď se ve výchozím textu nevyskytuje.)

Řešení

2.1 – šepot

2.2 – např. území, podzemí

1 bod

3 O které z následujících možností se píše ve výchozím textu?

- A) o otrávené návnadě, kterou nalíčila paní domu
- B) o otráveném jídle, po jehož pozření se myš utopil ve stoce
- C) o následcích otravy, které myš zprvu přisuzoval citovému vzplanutí
- D) o prudké otravě, jejíž příznaky byly všemi očividnými svědky správně interpretovány

Zdůvodnění

O možnosti A) se píše v následujícím úseku výchozího textu: *tu paní domu rozhodla / a nastražila jed.*

O možnostech B), C) a D) se ve výchozím textu prokazatelně nepíše:

- *že otrávenou slaninu / na posezení sněd / a chlatal z každé stoky / a oči poučil hned / podivné dělal skoky / to protože sněd ten jed* → myš sice požíel otrávené jídlo, ale ve stoce se neutopil, ze stok pouze pil;
- *zkrátka to, co on vyváděl / by jiní nesvedli / a myši, když ho viděly / tak chuděry si myslely / že ten myš / je nejspíš / láskou posedlý* → následky otravy jsou sice v textu zmíněny (poulení očí, pití ze stoky, podivné skoky), tyto projevy však mylně přisuzovaly citovému vzplanutí ostatní myši, nikoli otrávený myš;
- *ten myš v posledním tažení / pad na zem zčistajasna / a myši na něj koukaly / a roztoužené šeptaly / jak je ta láska krásná* → ostatní myši chybně interpretovaly příznaky prudké otravy, dospěly totiž k závěru, že myš zemřel kvůli lásce, otravu vůbec nezvažovaly.

1 bod

4 Které z následujících tvrzení je pravdivé?

(Posuzované výrazy jsou ve výchozím textu vyznačeny tučně.)

- A) Výraz *vinu* může být použit někdy jako přídavné jméno, někdy jako sloveso.
- B) Výraz *vinu* může být použit někdy jako podstatné jméno, někdy jako sloveso.
- C) Výraz *posezení* může být použit někdy jako přídavné jméno, někdy jako sloveso.
- D) Výraz *posezení* může být použit někdy jako podstatné jméno, někdy jako sloveso.

Zdůvodnění

- Výraz *vinu*, který je v textu použit jako podstatné jméno (je to tvar podstatného jména *vina*), může být použit také jako sloveso (konkrétně sloveso *vinout* v 1. osobě čísla jednotného způsobu oznamovacího). Výraz *vinu* nemůže být nikdy použit jako přídavné jméno.
- Výraz *posezení* je vždy pouze podstatným jménem.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 5

Otec vyslovil dom*nku, že strýc všechno své jm*ní odkáže na dobročinné účely, z čehož jsem se jako jediný upřím* radoval.

(CZVV)

1 bod

5 Na vynechaná místa (*) ve výchozím textu je třeba doplnit *ě/ně* tak, aby text byl pravopisně správně. Ve které z následujících možností jsou *ě/ně* uvedena v odpovídajícím pořadí?

- A) ě – ně – ě
- B) ě – ě – ně
- C) ně – ě – ně
- D) ně – ně – ě

Zdůvodnění

- Slovo *domněnka* je příbuzné se slovem *domnívat se*.
- Slovo *jmění* je příbuzné se slovem *mít*.
- Slovo *upřímně* je příbuzné se slovem *upřímny*.

max. 2 body

6 Vypište z následujících vět základní skladební dvojice.

- 6.1 Obě silnice spojující naši vesnici s nedalekým městem byly přivaly prudkého deště zcela zaplaveny.
- 6.2 V letních měsících se v našem areálu uskuteční mezinárodní soutěž v plavání a další významná sportovní klání.

Řešení

- 6.1 – podmět = *silnice*; přísudek = *byly zaplaveny*
- 6.2 – podmět = *soutěž, klání*; přísudek = *se uskuteční*

VÝCHOZÍ TEXTY K ÚLOHÁM 7–12

TEXT 1

Kdyby na Zemi došlo k jaderné válce, na rozdíl od člověka by vysokou šanci na přežití měly odolné organismy jako švábi. Posledními PŘEŽIVŠÍMI na naší planetě by ale zřejmě byly želvušky. Tito mikroskopičtí tvorečkové mají přezdívku vodní medvídci, ve skutečnosti jsou ale spíše něco jako terminátoři.

Želvušky jsou bezobratlí živočichové o velikosti zhruba 1 mm. Najdeme je po celém světě. Žijí v oceánech, ve sladkých vodách i na souši, vyskytují se také na ledovcích či v pouštích. Tito živočichové jsou skoro nezničitelní: jsou schopni odolat extrémním teplotám (od minus 272 stupňů Celsia až do teploty plus 150 stupňů Celsia), snést abnormálně vysoký tlak a přežít tisíckrát silnější radioaktivní záření než člověk.

Želvušky jsou díky svým schopnostem už dlouho objektem zájmu vědců. Dvě želvušky vydržely ve zmrazeném stavu po dobu dvaceti let a po rozmrazení obě vedly normální život. VYVRCHOLENÍM celé řady experimentů bylo vypuštění želvušek do vesmíru. Během pobytu ve vesmíru čelily radiaci a vysokým teplotám, zažily i stav beztíže. Vše úspěšně přestály. Po návratu na Zemi byly schopné přijímat potravu i rozmnožovat se. Samice kladly vejce obvyklého tvaru, z nichž se líhli normální jedinci.

Jaké je tajemství „nesmrtelnosti“ vodních medvídků? Želvušky využívají triku ZVANÉHO kryptobióza. Jde o VRATNÉM zastavení životních dějů, které je reakcí na nepříznivé podmínky v okolním prostředí. Želvušky se zapouzdří, a dokud se neobnoví podmínky příznivé pro život, jejich těla jsou jako pevnost. V kryptobiotickém stavu dokážou želvušky žít neuvěřitelně dlouho – například jedna želvuška přežila na vzorku mechu více než 120 let. Superhrdinské schopnosti želvušek jsou zkrátka fascinující.

(Vzhledem k povaze jedné z úloh není zdroj výchozího textu uveden.)

TEXT 2

Vlastní předložky jsou vždy jen předložkami (*za, k*), **nevlastní předložky** mohou být i jiným slovním druhem (*Vzal ji kolem pasu.* – předložka; *Šel kolem.* – příslovce).

(CZVV)

max. 2 body

7 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z TEXTU 1 (A), nebo ne (N).

	A	N
7.1 V případě jaderné války na Zemi má člověk v porovnání se šváby vyšší naději na přežití.	☐	☒
7.2 Rozdíl mezi nejnižší a nejvyšší teplotou, kterou jsou želvušky schopné přežít, je 122 stupňů Celsia.	☐	☒
7.3 Důsledkem kryptobiózy je zhoršení podmínek okolního prostředí.	☐	☒
7.4 Jakmile se želvuška dostane do kryptobiotického stavu, setrvá v něm nejméně 120 let.	☐	☒

Zdůvodnění

Pravdivost/nepravdivost posuzovaných tvrzení dokládají pasáže vyznačené v TEXTU 1 příslušnou barvou.

8 Která z následujících možností nejlépe vystihuje účel TEXTU 1?

- A) informovat čtenáře o jedinečných schopnostech, které mají želvušky
 B) přesvědčit čtenáře, aby se začali podílet na vědeckém výzkumu želvušek
 C) informovat čtenáře o možnostech, jak získat údaje o rozmnožování želvušek
 D) přesvědčit čtenáře, aby protestovali proti pokusům prováděným na želvuškách

Zdůvodnění

TEXT 1 pojednává o želvuškách, předkládá čtenářům různé informace o životě těchto živočichů. Text se soustředí především na jejich mimořádné schopnosti, mezi něž patří např. odolnost vůči extrémním teplotám, vysokému tlaku, radiaci, schopnost vydržet ve zmrazeném stavu po dobu dvaceti let, schopnost přežít pobyt ve vesmíru. Tímto tématem je i celý text ukončen: *Superhrdinské schopnosti želvušek jsou zkrátka fascinující.*

9 Ve které z následujících možností je uvedena vhodná náhrada za chybně užitý tvar slova v TEXTU 1?

(Posuzovaná slova jsou v TEXTU 1 zapsána velkými písmeny.)

- A) místo *přeživšími* má být *přeživší*
 B) místo *vyvrcholením* má být *vyvrcholení*
 C) místo *zvaného* má být *zvaný*
 D) místo *vratném* má být *vratné*

Zdůvodnění

Jediný chybně užitý tvar slova je v TEXTU 1 tvar *vratném*. Toto přídavné jméno je v textu přívlastkem shodným, který rozvíjí podstatné jméno *zastavení* – tvar přídavného jména se tedy musí shodovat s řídicím podstatným jménem v pádě, čísle a rodě. V dané větě proto musí být tvar *vratné* (*jde o vratné zastavení*).

10 Rozhodněte o každém z následujících úseků TEXTU 1, zda se v něm vyskytuje předložka nevlastní (A), nebo ne (N).

Úlohu řešte na základě definice uvedené v TEXTU 2.

	A	N
10.1 najdeme je po celém světě	☐	☒
10.2 během pobytu ve vesmíru čelily radiaci	☒	☐
10.3 dokud se neobnoví podmínky příznivé pro život	☐	☒
10.4 jsou díky svým schopnostem už dlouho objektem zájmu	☒	☐

Zdůvodnění

10.1 – V posuzovaném úseku se vyskytuje vlastní předložka *po*.

10.2 – V posuzovaném úseku se vyskytují celkem dvě předložky: nevlastní předložka *během* (slovo *během* může být i podstatným jménem, např. *svým rychlým během nás ohromil*) a vlastní předložka *ve*.

10.3 – V posuzovaném úseku se vyskytuje vlastní předložka *pro*.

10.4 – V posuzovaném úseku se vyskytuje nevlastní předložka *díky* (slovo *díky* může být i podstatným jménem, např. *tisícere díky za tvou pomoc*).

11 Které z následujících tvrzení o slovech tučně vyznačených v TEXTU 1 je pravdivé?

- A) Slovo *snést* je v textu užito ve významu *nahromadit něco na jedno místo*.
- B) Slovo *vést* je v textu užito ve významu *usměřňovat něčí pohyb držením*.
- C) Slovo *přijímat* je v textu užito ve významu *souhlasit s něčím*.
- D) Slovo *dokázat* je v textu užito ve významu *být něčeho schopen*.

Zdůvodnění

- Slovo *snést* je v textu užito ve významu *vydržet něco nepříjemného*.
- Slovo *vést* je v textu užito ve slovním spojení *vést život*, tzn. *žít, existovat*.
- Slovo *přijímat* je v textu užito ve slovním spojení *přijímat potravu*, tzn. *jíst*.

12 Ve které z následujících možností je významový vztah mezi slovem a slovním spojením nejpodobnější vztahu mezi dvojicí *želvuška – bezobratlý živočich*?

(Slovo a slovní spojení ve správném řešení musí být uvedeny v pořadí odpovídajícím dvojici *želvuška – bezobratlý živočich*.)

- A) žaludek – tlusté střevo
- B) zelenina – salátová okurka
- C) literatura – básnická sbírka
- D) dějepis – vyučovací předmět

Zdůvodnění

V možnosti D) je významový vztah mezi slovem a slovním spojením nejpodobnější vztahu mezi dvojicí *želvuška – bezobratlý živočich*. Slovo *želvuška* je významově podřazené slovnímu spojení *bezobratlý živočich*, slovo *dějepis* je významově podřazené slovnímu spojení *vyučovací předmět*.

V možnostech A), B) a C) jsou mezi dvojicemi jiné významové vztahy:

- slovo *žaludek* je významově souřadné se slovním spojením *tlusté střevo*;
- slovo *zelenina* je významově nadřazené slovnímu spojení *salátová okurka*;
- slovo *literatura* je významově nadřazené slovnímu spojení *básnická sbírka*.

13 Která z následujících možností obsahuje slovo zapsané s pravopisnou chybou?

- A) vzlykající dítě, odřené lýtko, blýskavý šperk
- B) mylný dojem, zlomený smyčec, **promítat** film
- C) syrový květák, sychravý listopad, vyprázdnit sýpku
- D) oslnivý třpyt, nevyzpytatelný člověk, menší sudokopytník

Zdůvodnění

Slovo *promítat* není vyjmenované slovo, není ani příbuzné se slovy *mýt* či *mýtit*.

14 Přiradte k jednotlivým souvětím (14.1–14.4) odpovídající tvrzení (A–F).

(Každou možnost z nabídky A–F můžete přiřadit pouze jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.)

- 14.1 Zítra popros tatínka, ať ti pořídí tu malou kočičku, když ji tak moc chceš. _____
- 14.2 Buď ihned vynesesh odpadky, nebo nepočítej s tím, že dnes půjdeš do kina. _____
- 14.3 Jestli máte teď čas, napište ten článek a nezapomeňte na kontrolu pravopisu. _____
- 14.4 Vrať mi mou koloběžku a zamysli se nad tím, jak se k půjčeným věcem chováš. _____
- A) V rozkazovacím způsobu jsou užitá všechna slovesa v souvětí.
- B) V rozkazovacím způsobu je užitó pouze první sloveso v souvětí.
- C) V rozkazovacím způsobu je užitó pouze druhé sloveso v souvětí.
- D) V rozkazovacím způsobu je užitó pouze třetí sloveso v souvětí.
- E) V rozkazovacím způsobu je užitó první a druhé sloveso v souvětí, třetí sloveso v souvětí užitó v rozkazovacím způsobu není.
- F) V rozkazovacím způsobu je užitó druhé a třetí sloveso v souvětí, první sloveso v souvětí užitó v rozkazovacím způsobu není.

Zdůvodnění

14.1 – B)

V rozkazovacím způsobu je užitó pouze první sloveso v souvětí (*popros*), další slovesa (*pořídí*, *chceš*) jsou užitá v oznamovacím způsobu.

14.2 – C)

V rozkazovacím způsobu je užitó pouze druhé sloveso v souvětí (*nepočítej*), další slovesa (*vynesesh*, *půjdeš*) jsou užitá v oznamovacím způsobu.

14.3 – F)

V rozkazovacím způsobu je užitó druhé a třetí sloveso v souvětí (*napište*, *nezapomeňte*), první sloveso (*máte*) je užitó v oznamovacím způsobu.

14.4 – E)

V rozkazovacím způsobu je užitó první a druhé sloveso v souvětí (*vrať*, *zamysli se*), třetí sloveso (*chováš se*) je užitó v oznamovacím způsobu.

Žádné z posuzovaných souvětí neodpovídá ani možnosti A), ani možnosti D).

VÝCHOZÍ TEXTY K ÚLOZE 15

TEXT 1

Konečně nastaly prázdniny. Čeká mě hodně výletů, protože moji rodiče milují české památky. Naším bydlištěm je Přelouč, a tak jsme zamířili na dominantu východočeského Polabí, kterou je hrad Kunětická hora.

Jakmile jsme si koupili lístky, rozevřela se železem pobitá vrata a v nich se objevil náš průvodce, hubený muž s kostěnými brýlemi. Hned nám začal vyprávět zajímavé historky. Archeologické výzkumy prokázaly, že hradní komplex byl založen již ve 14. století. Za husitských válek patřila Kunětická hora k důležitým strategickým místům horlivých stoupenců husitů.

Po prohlídce jsme poobědvali výtečné ovocné knedlíky, pak jsme se převlékli do plavek a osvěžili se v blízkém rybníku. Na tento den mám krásné vzpomínky!

(CZVV)

TEXT 2

Podstatná jména pomnožná mají pouze tvary množného čísla a označují jimi jak jednu věc, tak více věcí, např. *jedny housle hrály krásně, dvoje housle hrály krásně.*

(CZVV)

max. 3 body

15 Vypište z TEXTU 1 čtyři podstatná jména pomnožná.

Úlohu řešte na základě definice uvedené v TEXTU 2. Chybějící dílčí odpověď nebo zápis jakéhokoli slova, které nevyhovuje zadání úlohy, jsou považovány za chybu.

Řešení

prázdniny, vrata, brýlemi, plavek

16 Uspořádejte jednotlivé části textu (A–F) za sebou tak, aby na sebe navazovaly.

A) Oni se ale nebáli ani dospělého. Marynčákův otec tedy celou věc skutečně ohlásil a sám Marynčák pak chodil všude pod dohledem policisty.

B) Kdysi prý žil ve městě hoch, jemuž patřil záhadný hlavolam – ježek v kleci.

C) Vontové šli za ním jako stíny. Přepadali ho na cestě do školy i ze školy. Marně se Marynčák zapřísahal, že tu zprávu rozhlásil jen žertem. Marynčákův otec začal dokonce Vontům vyhrožovat policií.

D) Pak však chlapec náhle zmizel a s ním i jeho tajemství. Nikdo nevěděl, kde ježek v kleci je. Čas od času se sice někdo naparoval, že tu vzácnost našel, ale vždy to byl planý poplach.

E) Za Marynčákem hned přišli Vontové, parta kluků ze Stínadel, s nimiž není radno si začínat. Žádali, aby jim ježka vydal. Marynčák se ale jen smál. A pak to začalo!

F) Jeden z těch chlubilů se jmenoval Marynčák. O jeho nález tenkrát mluvilo celé město.

(J. Foglar, *Záhada hlavolamu*, upraveno)

16.1 _____

16.2 _____

16.3 _____

16.4 _____

16.5 _____

16.6 _____

Řešení

16.1 – B)

16.2 – D)

16.3 – F)

16.4 – E)

16.5 – C)

16.6 – A)

B) Kdysi prý žil ve městě hoch, jemuž patřil záhadný hlavolam – ježek v kleci. **D)** Pak však chlapec náhle zmizel a s ním i jeho tajemství. Nikdo nevěděl, kde ježek v kleci je. Čas od času se sice někdo naparoval, že tu vzácnost našel, ale vždy to byl planý poplach. **F)** Jeden z těch chlubilů se jmenoval Marynčák. O jeho nález tenkrát mluvilo celé město. **E)** Za Marynčákem hned přišli Vontové, parta kluků ze Stínadel, s nimiž není radno si začínat. Žádali, aby jim ježka vydal. Marynčák se ale jen smál. A pak to začalo! **C)** Vontové šli za ním jako stíny. Přepadali ho na cestě do školy i ze školy. Marně se Marynčák zapřísahal, že tu zprávu rozhlásil jen žertem. Marynčákův otec začal dokonce Vontům vyhrožovat policií. **A)** Oni se ale nebáli ani dospělého. Marynčákův otec tedy celou věc skutečně ohlásil a sám Marynčák pak chodil všude pod dohledem policisty.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 17

Novákovi chtěli pořídit dětem zvířecího mazlíčka. Vypravili se proto na výstavu psů, kterou pořádaly útulky z blízkého okolí. V areálu **proudili** davy lidí. Děti se ihned začaly se psy mazlit. Nejvíce se jim zalíbil roztomilý pudlík jménem Tygřík, s nímž se rychle sblížily. Náklonnost byla oboustranná. Psík radostně vyskakoval do výšky a **Milanovy** olizoval ruku. S projevy lásky nezapomněl ani na zbytek rodiny. Padlo jednomyslné rozhodnutí: Tygřík rozšíří jejich dosud čtyřčlennou rodinu a ještě více ji stmelí.

Než vyrazili domů, přispěli na psí útulky koupí upomínkových předmětů. Maminku zaujaly malované mísy, tatínek objevil **nástěný** kalendář s fotografiemi zvířat a děti si vyzdobily **oděvi** plackami s náměty ze zvířecí říše. Cestou domů rodiče svým dětem připomněli, že je čekají nové povinnosti. Děti slíbily, že zajistí ranní venčení.

(CZVM)

max. 4 body

17 Najděte ve výchozím textu čtyři slova, která jsou zapsána s pravopisnou chybou, a napište je pravopisně správně.

Chybějící dílčí odpověď nebo zápis jakéhokoli slova, které nevyhovuje zadání úlohy, jsou považovány za chybu. Doporučení: Opravte pouze ta slova, u kterých jste si jisti, že jsou ve výchozím textu zapsána s pravopisnou chybou.

Zdůvodnění

- Pokud je podmětem podstatné jméno rodu mužského neživotného v čísle množném (*davy*), v koncovce přídavného činného musí být *-y* (*proudily*).
- Slovo *Milanovy* je podstatné jméno, které se skloňuje podle vzoru *pán*, ve 3. pádě čísla jednotného má koncovku *-ovi* (*pánovi – Milanovi*).
- Slovo *nástěný* je příbuzné se slovem *stěna* a obsahuje příponu *-ný*.
- Slovo *oděvi* se skloňuje podle vzoru *hrad* (*hrady – oděvy*).

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 18–22

Jednoho dne přišli Sam s Yanem do tábora nezvykle brzy. Vzali si své luky a šípy a chystali se procvičit ve střelbě. **Vtom** Yan uviděl vykukovat z houští bosou nohu, na jejímž konci odhalil Guye Burnse. Jakmile Guy zjistil, že o něm vědí, začal **hned** utíkat. Yan byl ale lepší běžec. Chytil ho, dovlekl zpět do tábora a přivázal k zelenému stromu. Potom **oba náčelníci sangerských indiánů** začali nahlas přemítat o osudu zajatce.

„Náčelníku Velký datle,“ řekl Yan, „co uděláme s touto bledou tváří? Navrhuj nejdrív skalpovat a pak upálit.“

„Pravdu díš, bojovný duch kmene si žádá krev,“ **odpověděl Sam**.

Malý bobr nanosil před zajatce větve, Velký datel si mezitím brousil nůž. Pak vzal z ohniště kus opáleného dřeva a s vážným výrazem začal kreslit po rozcuchané Guyově kšticí. Oběť **teprve** nyní ztratila odvahu: „Prosím, nechte mě jít. Prosím!!!“

Oba náčelníci se na sebe bezradně podívali, ale nakonec přikýkli. Přeřezali zajatcova pouta, vězeň však k jejich údivu zůstal stát na místě. Proč neutíká domů? A proč přišel do jejich tábora? **Stále** trochu vyděšený Guy špitl: „Já si chci taky hrát na indiány.“

Chvíli bylo úplné ticho. **Jako první ze sangerských náčelníků promluvil Malý bobr**: „Tento zajatec projevuje pozoruhodnou statečnost. Navrhuj, aby byl přijat do kmene.“

„Ó, **hned po mně nejchytřejší náčelníku**,“ pronesl Velký datel, „souhlasím. Nejdrív ale musí složit obtížnou zkoušku. **Malý bobře, jaké zkoušky lidé podstupovali, aby se dostali do indiánského kmene?**“

„Ty nejúctyhodnější jsou sluneční tanec a zkouška ohněm,“ odpověděl Malý bobr.

Guy si vybral první možnost, a tak zbytek dne protančil nahý kolem tábora vystaven ostrým paprskům slunce. Večer mu Malý bobr sdělil: „Tvé jméno budiž Zelené dřevo. Zůstane ti, dokud si nevysloužíš lepší.“ Tak se Guy stal třetím náčelníkem sangerských indiánů.

(E. T. Seton, *Dva divoši*, upraveno)

max. 2 body

18 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

	A	N
18.1 Yan běhal rychleji než Sam, a proto začal Guye pronásledovat právě on.	☐	☒
18.2 Náčelník Malý bobr a Yan jsou tatáž osoba.	☒	☐
18.3 Velký datel slovy vyjádřil, že je chytřejší náčelník než Malý bobr.	☒	☐
18.4 Podmínkou pro přijetí do kmene sangerských indiánů je splnění dvou zkoušek, jednou z nich je sluneční tanec.	☐	☒

Zdůvodnění

Pravdivost/nepravdivost posuzovaných tvrzení dokládají pasáže vyznačené ve výchozím textu příslušnou barvou.

1 bod

19 Kterou z následujících dvojic slov lze v kontextu výchozího textu jednoznačně považovat za synonyma?

(První slovo z dvojice vždy pochází z výchozího textu a je v něm vyznačeno tučně.)

- A) vtom – včas
- B) hned – okamžitě
- C) teprve – nejprve
- D) stále – pravidelně

Zdůvodnění

- Synonymem slova *vtom* je např. slovo *najednou* (*najednou Yan uviděl*), slova *vtom* a *včas* synonymy nikdy nejsou.
- Synonymem slova *teprve* je v kontextu textu např. slovo *až* (*oběť až nyní ztratila odvahu*), slova *teprve* a *nejprve* v daném kontextu synonymy nejsou.
- Synonymem slova *stále* je v kontextu textu např. slovo *pořád* (*pořád trochu vyděšený Guy*), slova *stále* a *pravidelně* v daném kontextu synonymy nejsou.

1 bod

20 Které z následujících tvrzení o větách podtržených ve výchozím textu je pravdivé?

- A) První věta je vedlejší věta předmětná a druhá věta je vedlejší věta podmětná.
- B) První věta je vedlejší věta přívlastková a druhá věta je vedlejší věta podmětná.
- C) První věta je vedlejší věta přívlastková a druhá věta je vedlejší věta předmětná.
- D) První věta je vedlejší věta předmětná a druhá věta je vedlejší věta přívlastková.

Zdůvodnění

Vtom Yan uviděl vykukovat z houští bosou nohu, na jejímž konci odhalil Guye Burnse. – jakou nohu uviděl?

Navrhuj, aby byl přijat do kmene. – koho, co navrhuji?

1 bod

21 Ve kterém z následujících úseků výchozího textu se nevyskytují dvě podstatná jména užitá ve stejném pádě?

- A) bobr nanosil před zajatce větve
- B) bojovný duch kmene si žádá krev
- C) vzal z ohniště kus opáleného dřeva
- D) zbytek dne protančil nahý kolem tábora

Zdůvodnění

V každém z posuzovaných úseků se vyskytují celkem tři podstatná jména, konkrétně:

- bobr (1. pád), zajatce (4. pád), větve (4. pád);
- duch (1. pád), kmene (2. pád), krev (4. pád);
- ohniště (2. pád), kus (4. pád), dřeva (2. pád);
- zbytek (4. pád), dne (2. pád), tábora (2. pád).

1 bod

22 Ve kterém z následujících slov končí předpona samohláskou?

- A) dovlekl
- B) obtížný
- C) bezradně
- D) rozcuchaný

Zdůvodnění

Slovo *dovlekl* obsahuje předponu *do-*. Ostatní posuzovaná slova obsahují předpony, které končí souhláskou (*ob-tížný, bez-radně, roz-cuchaný*).

VÝCHOZÍ TEXTY K ÚLOZE 23

TEXT 1

1. Venku strašně mrzne.	6. Od včerejška mám rýmu.
2. Na horách padá sníh.	7. Už dlouho se mi po tobě stýská.
3. Náhle v dálce zahřmělo.	8. Nesnesitelně mě bolí břicho.
4. Chalupy zapadaly sněhem.	9. V hlavě se mi honí různé myšlenky.
5. Z dále se ozývalo vytí vlků.	10. Jsem neuvěřitelně ospalý.

(CZVV)

TEXT 2

Příklad **věty jednočlenné**: V kamnech praská.
Příklad **věty dvoučlenné**: V kamnech praskají polena.

(CZVV)

max. 2 body

23 Najděte v TEXTU 1 tři jednočlenné věty a napište jejich čísla.

Chybějící dílčí odpověď nebo zápis jakékoli číslice či jakéhokoli slova, které nevyhovují zadání úlohy, jsou považovány za chybu.

Zdůvodnění

Věty jednočlenné nelze rozdělit na část podmětovou a část přísudkovou, protože v nich nelze identifikovat podmět. Větami jednočlennými jsou tedy věty:

- *Venku strašně mrzne.* (1.)
- *Náhle v dálce zahřmělo.* (3.)
- *Už dlouho se mi po tobě stýská.* (7.)

Ostatní posuzované věty podmět obsahují:

- *Na horách padá sníh.* → podmět = *sníh*
- *Chalupy zapadaly sněhem.* → podmět = *chalupy*
- *Z dále se ozývalo vytí vlků.* → podmět = *vytí*
- *Od včerejška mám rýmu.* → podmět = *já* (podmět nevyjádřený)
- *Nesnesitelně mě bolí břicho.* → podmět = *břicho*
- *V hlavě se mi honí různé myšlenky.* → podmět = *myšlenky*
- *Jsem neuvěřitelně ospalý.* → podmět = *já* (podmět nevyjádřený)

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 24–26

(1) Na jihu Číny začala výstavba ekologického města budoucnosti, v němž základním dopravním prostředkem budou elektromobily. Na ploše větší než 100 hektarů vyroste do roku 2020 lesní město určené přibližně pro 30 000 obyvatel. ***** Fasády všech budov – od bytových domů přes nemocnice až po školy – budou totiž porostlé ohromným množstvím dřevin. Počítá se s výsadbou celkem 40 000 stromů a téměř jednoho milionu dalších rostlin přibližně 100 druhů.

(2) Takové množství rostlin absorbuje v průběhu jednoho roku 10 000 tun oxidu uhličitého a 57 tun dalších látek, které přírodě škodí. Za stejnou dobu rostliny vyprodukují zhruba 900 tun kyslíku. Čínské lesní město by tedy mělo být účinnou zbraní proti znečištění ovzduší v dané oblasti. Mezi očekávané přínosy tohoto projektu lze dále zařadit snížení průměrné teploty vzduchu a zvýšení rozmanitosti živočišných druhů ve městě i jeho okolí. Dřeviny poskytnou přístřeší veverkám a jiným živočichům.

(milujemedrevo.cz, upraveno)

1 bod

24 Které z následujících tvrzení jednoznačně vyplývá z výchozího textu?

- A) V lesním městě na jihu Číny budou moci žít pouze lidé vlastníci elektromobil.
- B) V lesním městě na jihu Číny bude vysazeno celkem 140 000 rostlin včetně stromů.
- C) Očekává se, že čínské lesní město bude mít dobrý vliv na kvalitu ovzduší v dané oblasti.
- D) Je určeno, že v čínském lesním městě musí být plocha každého hektaru osídlena maximálně 300 lidmi.

Zdůvodnění

Pravdivost tvrzení uvedeného v možnosti C) dokládá následující úsek výchozího textu: *Čínské lesní město by tedy mělo být účinnou zbraní proti znečištění ovzduší v dané oblasti.*

Tvrzení uvedená v možnostech A), B) a D) jsou prokazatelně nepravdivá:

- *Na jihu Číny začala výstavba ekologického města budoucnosti, v němž základním dopravním prostředkem budou elektromobily.* → elektromobily budou v čínském lesním městě jedním z hlavních dopravních prostředků, nikoli prostředkem jediným, navíc o tom, že vlastnit elektromobil je nutnou podmínkou pro život v tomto městě, se v textu nepíše.
- *Počítá se s výsadbou celkem 40 000 stromů a téměř jednoho milionu dalších rostlin přibližně 100 druhů.* → v čínském lesním městě se plánuje výsadba více než milionu rostlin.
- *Na ploše větší než 100 hektarů vyroste do roku 2020 lesní město určené přibližně pro 30 000 obyvatel.* → v textu je uvedena plánovaná rozloha čínského lesního města (více než 100 hektarů) a plánovaný počet obyvatel tohoto města (přibližně 30 000), o tom, kolika lidmi musí být osídlena plocha jednoho hektaru, se text nezmiňuje.

1 bod

25 Která z následujících možností nejspíše patří na vynechané místo (*****) ve výchozím textu?

- A) Zeleň zde bude neoddělitelně spjatá s architekturou.
- B) Obytné budovy ve městě budou postaveny výhradně ze dřeva.
- C) Projektanti budou pro město navrhovat ojedinělé dřevěné mosty.
- D) Moderní centrum města bude obklopeno umělými trávničky se svěží zelení.

Zdůvodnění

Věta *Fasády všech budov – od bytových domů přes nemocnice až po školy – budou totiž porostlé ohromným množstvím dřevin*, která bezprostředně následuje po místě vynechaném ve výchozím textu, obsahuje slovo *totiž*. Toto slovo vždy něco zdůvodňuje nebo vysvětluje, v tomto případě se zdůvodňuje něco, co má souvislost s *fasádami porostlými množstvím dřevin*. Je tedy zřejmé, že na vynechané místo patří věta, v níž je obsažena informace o propojení výstavby města s rostlinami: *Zeleň zde bude neoddělitelně spjatá s architekturou. Fasády všech budov – od bytových domů přes nemocnice až po školy – budou totiž porostlé ohromným množstvím dřevin*.

Možnosti B), C) a D) na vynechané místo prokazatelně nepatří:

- *Obytné budovy ve městě budou postaveny výhradně ze dřeva. Fasády všech budov – od bytových domů přes nemocnice až po školy – budou totiž porostlé ohromným množstvím dřevin.* → věty na sebe nenavazují, druhá věta není logickým vysvětlením věty první (obytné budovy budou v čínském lesním městě postaveny ze dřeva, protože fasády všech budov budou porostlé dřevinami).
- *Projektanti budou pro město navrhovat ojedinělé dřevěné mosty. Fasády všech budov – od bytových domů přes nemocnice až po školy – budou totiž porostlé ohromným množstvím dřevin.* → věty na sebe nenavazují, druhá věta není logickým vysvětlením věty první (projektanti navrhnou dřevěné mosty, protože fasády všech budov budou porostlé dřevinami).
- *Moderní centrum města bude obklopeno umělými trávníky se svěží zelení. Fasády všech budov – od bytových domů přes nemocnice až po školy – budou totiž porostlé ohromným množstvím dřevin.* → věty na sebe nenavazují, druhá věta není logickým vysvětlením věty první (v centru města budou umělé trávníky, protože fasády všech budov budou porostlé dřevinami).

max. 3 body

26 Vypište z druhé části výchozího textu čtyři zájmena.

Chybějící dílčí odpověď nebo zápis jakéhokoli slova, které nevyhovuje zadání úlohy, jsou považovány za chybu.

Řešení

takové, které, tohoto, jeho

max. 2 body

27 Rozhodněte o každém z následujících souvětí, zda je napsáno pravopisně správně (A), nebo ne (N).

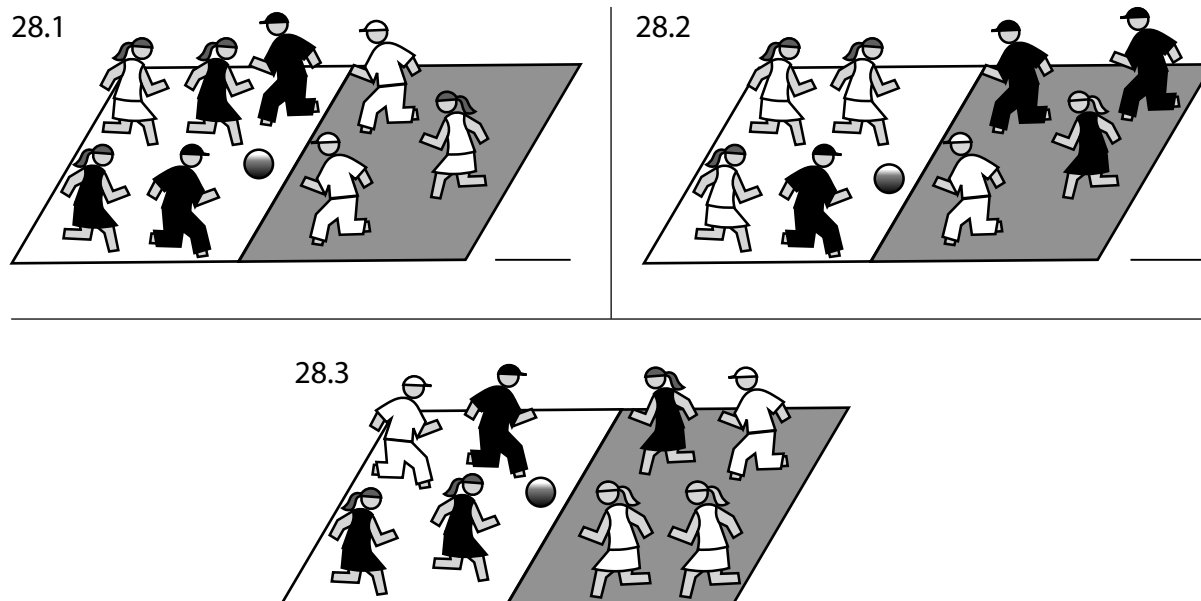
	A	N
27.1 Z křoví se ozývaly stěží slyšitelné zvuky a kdesi nad námi houkali výři.	☒	☐
27.2 K vytčenému cíly vede složitá cesta, ale vynaložené úsilí se nám jistě vrátí.	☐	☒
27.3 Při sběru spadaného listí viděl, že nenasytní holubi vyhnali z krmítka sýkorky.	☒	☐
27.4 Nad novým vysavačem, který dostala k svátku, se nepochopitelně rozplývala.	☒	☐

Zdůvodnění

Slovo *cíl* se skloňuje podle vzoru *stroj (ke stroji – k cíli)*.

28 Přiradte k jednotlivým obrázkům (28.1–28.3) odpovídající popis (A–E).

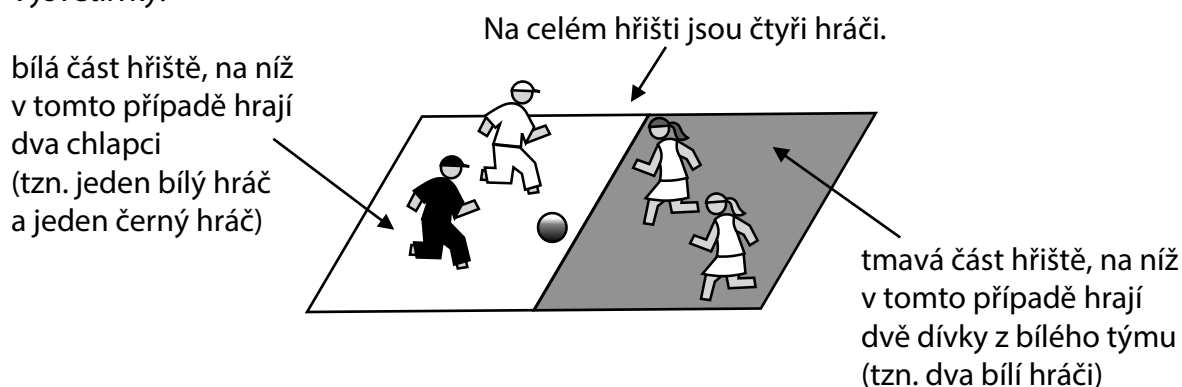
(Každou možnost z nabídky A–E můžete přiřadit pouze jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.)

(CZM)

- A) Na tmavé části hřiště je alespoň jeden chlapec z bílého týmu. Počet všech hrajících dívek je sudý. V černém týmu je více chlapců než dívek.
- B) Na tmavé části hřiště je lichý počet bílých hráčů. Alespoň v jednom týmu není počet dívek a chlapců shodný. Na bílé části hřiště je sudý počet chlapců z černého týmu.
- C) Na bílé části hřiště je alespoň jeden černý hráč. Na tmavé části hřiště je méně dívek než na bílé části. Pouze v jednom týmu je počet chlapců a dívek shodný.
- D) Na tmavé části hřiště je lichý počet dívek. V bílém týmu je shodný počet dívek a chlapců. Ze všech hrajících chlapců je pouze jeden na tmavé části hřiště.
- E) Na bílé části hřiště je lichý počet bílých hráčů. Na tmavé části hřiště je maximálně jedna dívka. V černém týmu je shodný počet dívek a chlapců.

Vysvětlivky:

Řešení

28.1 – E)

28.2 – A)

28.3 – D)

Žádný z uvedených obrázků neodpovídá ani možnosti B), ani možnosti C).